

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.
A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többes-óri hirdetésnél olcsóbb.
Nyittdíj sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Vasuti hidat Gombosnak!

Vasárnap a szomszéd Eszéknek, Szlavonia csinos fővárosának mozgékony lakossága, igen látogatott népgyűlést tartott és azon, virágzó kereskedésének összes tényezői abban állapodtak meg, hogy népgyűlé-
sükből indokolt kérelmet intézzenek a magas kormányhoz az iránt, hogy a tervbe vett vasúti hid ne másol, hanem Gomboson építtessék.

E kérdés bennünket, bácskaiakat éppen úgy érdekel, mint az eszékieket és így elismeréssel tartozunk a derék eszéki polgárságnak, hogy a maga jóvoltában a mienket is kezdeményezte s nekünk a követésre jó példát adott. E vármegye kereskedői és értelmesbb termelői csak a saját tisztességes érdekeiket emelnék ki az általános érdekek köréből, ha a jelzett mozgalomhoz csatlakozván, annak jelentőségét a magas kormány előtt meghatványozni segítenék. Zombor és Szabadka városok, mint külön törvényhatóságok, szintén hasonló szempontokból lelkesedhetnek.

E lap olvasói emlékezhetnek, hogy a múlt tél folyamán, ugyan e helyen, nyíltlevel volt intézve Fernbach Bálint nagybirtokos úrhoz, melyben fölpanaszoltattunk kereskedelmünknek, iparunknak ama állandó hátránya, hogy jégzajlástól-jégzajlásig Gombosnál a forgalom szünetel. Ezen cikk nem maradt hatás nélkül, amennyiben a vármegye közigazgatási bizottsága azt figyelmére méltatta és a magas miniszteriumhoz fölterjesztette abbeli konkluzióját, hogy míg a gőzkompnak közlekednie lehetetlen, addig a túldalra szánt szállítmányokat ugyanazon árban, mint a rövid uton, vigyék körül Budapesten keresztül.

Ezen fölterjesztésre válaszólag olyan ismeretes biztatásforma érkezett, hogy a miniszteriumban foglalkoznak a kérdéssel, de egyelőre a nagy tarifakülönbözetbe, az államvasutak kára nélkül, beegyezni nem lehet. Azóta a kérdés aludt és csak az eszéki segélykiáltásnak vészhangja törte meg csendünket.

Mi ugyan testtel-lélekkel támogatjuk ezt a kérdést: de azért inkább a biztos elérhető, mint a bizonytalan reménykedést pártolván, elmondjuk itten a múlt téli cikk adatainak gyűjtése alkalmával tapasztaltakat, hogy ezáltal a kérdés egyrészt tisztázódjék, másrészt pedig, hogy a kérvényezés a legbiztosabb irányban indulhasson meg.

Mindenki tudja, hogy a kormány közegei Bajánál traszírózzák a Báltaszék felé vezetendő hidat. Ebből világos, hogy a kormány ez idő szerint Bajánál tervezi a Duna áthidalását. Szakemberek mondják, hogy ezen pontot nem annyira a tényleges szükség vagy a város iránti kedvezés, mint inkább az jelölte ki, hogy Gombosnál az átkelési pont vagy annak környéke hidverésre nem alkalmas és éppen ezért az építkezést rendkívül megrágitáná. Másrészt a Bajánál átkelő vonal Fiumeig 42 kilométerrel rövidebb lenne, mint ez a gombosi. Hát mi ezt megengedjük, de azt kérdezzük: vajjon nincs-e már Fiume eléggé összekötve az ország szívével? És vajjon nincs nekünk semmi más érdekünk, mint csak az, hogy Fiumével összekötve legyünk? Egy új vonalnak oda irányítása könnyen túltengést okozhatna a kínálatban és így ahelyett, hogy használna, még a létező összeköttetéseket is értéktelenítene. Ellenben egy, direkt Eszéknek menő, biztos átkelésű vonalnál, ha 42 kilométerrel tovább esik is Fiume, de egyenesen és mindenkorra megnyitattik előttünk Bosznia, e predestinált keleti ország, mely ipartermékeinket fogyasztani, gyaráinknak munkát adni, szóval termelésünket és haladásunkat megvásárolni van hivatva.

E nagy darab földön senki se szoríthat félre bennünket a verseny teréről, ha idejekorán gondoskodunk arról, hogy ott lábainkat jól megvetessük s a piacot állandóan elláthassuk. És ez nem csupán egy-két városnak, hanem az egész nagy magyar alföldnek egyhangú érdeke; sőt érdeke magának az államvasúti hálózatnak is,

mely helyesen csak akkor terjeszkedik, ha jövedelmező irányokban nyújtja ki vascápjait.

Ezen polgári érdekkört véletlenül támogatja s kiegészíti ama stratégiai szűkség, mely Boszniahoz s a vele szomszédos provinciákhoz való viszonyunkat tekintve, sürgősen követeli, hogy oda, hadseregünk harc képessége érdekében a leg-rövidebb utat, ne megint — mint élesen ránk fogják — majd egy ideával elkésve biztosítsuk.

Mi tehát nem irigykedésből, sem önzésből, hanem nemzetgazdasági és stratégiai szempontból, méltányosan kérhetni reméljük, hogy a gombostájéki hid, legalább csak hasonló fontos tekintetek miatt vétessék le a napirendről.

Addig is azonban, míg ezen nagy terv akár itt, akár amott valósul, gondoskodni kell a létező forgalomnak minden esélytől ment biztosításáról. Tehát jó alkalmul fog szolgálni az eszékiek kérvénye arra, hogy a mi kereskedőink, iparosaink és termelőink is megmozduljanak és még mielőtt a Duna beállana, vivják ki maguknak azt, hogy a jégzajlás alatt a vasút — ha némi megszorítással is — de Budapesten át szállítsa a tulpartra szánt küldeményeket.

Méltányosan kívánhatni ezt annál inkább is, mert hisz maga az államvasút adta nekünk ezen ideát akkor, midőn az eszéki szerencsétlen hidbeszakadás alkalmával a forgalmat Budapesten át ugyanazon árért közvetítette.

A kormány ezt annál könnyebben megteheti, mert hisz a szóban forgó vonalnak mind az övéi, tehát az, hogy néhány hétig kerülő utakon szállít, külön költséget vagy nehézséget nem igen okoz.

Ha Bács-Bodrogh vármegye, Zombor és Szabadka város kereskedői — akiket a vezérszerep illet — e kérdésben a szót és a lépéseket nem sajnálják: most, mikor a tulsó oldalról is szorítják az ügyet, bizonyára nem fognak süket fülekre találni a kormány nál.

Külügyi szemle.

A mai Franciaország.

II.

Mult cikkünkben egész általánosságban kifejeztük, hogy Franciaország jelen állapota az 1789-iki forradalom következménye, s mert túlvitte akkor a „testvériség s egyenlőség“ fogalmát — így a „szabadság“ mértékén is túlment, és a szabadságot abban véli föllelni: hogy az emberiséget egyenlőkép kívánja nivellálni is, a mi képtelenség! Mert nem az osztályok megsemmisítésében fekszik az emberiség boldogulásának titka — mint-hogy ezeknek létezni kell örökké — hanem hogy minden osztály megtalálja munkáját s megélhetését, s mindezen osztály egymásba folyva, csupán a törvény előtti egyenlőségben a legfőbb állásra is az államban képviselve legyen, a mi ez idő szerint el is van érve Európaszerte minden státusban, kivéve Oroszországot! . . .

Részünkről tehát, nem is az „egyenlőség, testvériség és szabadság“ nagy eszméi ellen harcolunk; hanem csak ezeknek a szélsőségig vitt alkalmazása ellen: mert a midőn a nép minden osztályaiban az „egyenlőség“ eszméi által a teljes nivellálásnak nyitottunk kaput, egyszersmind az emberi sorssal való megelégedésnek is utját vágjuk, s ebből eredtek aztán a szociális és kommunisztikus eszmék is, amelyekkel most egész Európa küzd s amelyek legyőzése csak ugy érhető el, ha ismét visszatérünk — nem az emberek közötti mesterséges korlátok újabb teremtéséhez; hanem csak az eddigelé elért s a gyakorlatban is helyesnek mutatókozó nivellálások megosztott emberi jogaihoz. És itt megállapodva, ugy rendezzük be emberi jogainkat, hogy ugy a törvényhozásba, mint az országos, megyei s községi hivatalokba csakis a jobbak kerülhessenek fölül, a melyekből tehát sem a vagyonos osztály, sem főleg a valódi intelligencia s mindennemű érdekeltég ne is lehessen kizárva. . . .

A mai Franciaország teljesen megosztott társadalmából látjuk azonban: hogy mi válhatott egy az „egalité, liberté et fraternité“-féle par excellence szabadelvű (!) országból? . . .

Hogy hadat üzent az egykor legkatholikusabbnak nevezett állam: minden keresztény elvnek, s parlamenti, republikánus többségben s párisi kommunitásában megrendszabályozta a katolikus papságot s katolikus iskolákat! — megfosztván az elsőket vagyonaikban s állami fizetéseikben mindannyiszor, valahányszor az illetők lelkiismeretük s hitük szerint akarának eljárni istenes tendóikban; s az utóbbiakat elvonván tőlük, hogy a jövő ifjuság a szabad kőművesi célokra nevelthessék fel a katolikus-ellenes materiális gondolkozásu tanfériak által. És vajjon, mit is ért el idáig? Hogy ime ma! egész Európában szövetségesek hiányában csak is az orosz birodalom felé fordítható tekintetét; s melyet azelőtt I-ső Napoleon alatt megsemmisíteni törekedve, egész Moszkváig megharcolt, hogy vélt Lengyelország iránti terveit léptethesse életbe — most! a jelenben! . . . egy hívságos tábornoka — Boulanger s egy németgyűlölő — Déroulède által kérélteti meg; s ennek megbízhatlan szövetségét óhajtja megnyerni, a cár kegyeinek, egy Franciaország-hoz méltatlan eszközökkel való sajtói — nem éppen tisztességes jellemre mutató enunuciációi s közreműködése által.

Mert hát valljuk be őszintén! Az, amit Franciaország republikánus (!?) sajtója a bulgárok szabadsága ellenében folyton tett és tesz még mai nap is — csakhogy az orosz cár kedvében járhasson! egy oly szolgálatt, amelytől a többi szabad nemzetek elfordulnak, s amelyre bátran elmondhatjuk: hogy az, egy szabad nemzethez nem illő cselekedet! De hát sajnos! . . . a mai Franciaország, socialis és kommunisztikus gondolkozásával: még nem is érzi ezen, önmagát s dicső s szabadságos multját megtagadó tettének horderejét . . .

Az oroszoknak érdekében: folyton hamis s veszélyes hírtervekkel töltö be a világot; s midőn e hírek s tervekre sem adott Európa semmit is s végre megalakult közvetlen — az orosz, de közvetve — az Elzász Lotharingia végett bosszút lihegő francia elleni közép-európai coalitio is: tán magához tért-e a két bosszús hatalmasság? a francia és az orosz?

Korántsem! Ők folytatják tovább is lidérc ijesztgetéseiket, hogy ők ketten, bár notoriusan készületlenül; de elébe állhatnak Európa koalitiojának! Ép ugy, mint ezt már egyszer megpróbálta a franciák akkori hatalmas császára — I-ső Napoleon!

És hova jutott erőlködéseivel? Elba- s azután Sz.-Heléna szigetére! . . . És az orosz cárok?

Ahol végezték majdnem mindannyi cárok, akik sehogysen akartak megalkudni számos meghódított nemzeteik égő vágyaival: hogy ne csak hódítani fegyverrel, fufanggal és cselvetésekkel; de megnyerni is iparkodjanak nemzeteiket s népeiket; s hogy végre: megállapodjanak hódításuk szertelenségében; mivel ez nem az erősség, de a gyöngeség, az astutia jele! Mert minél több nemzeteket vetnek a cári hatalom alá, annál inkább szaporodik a birodalom ellenségeinek száma. S lehet-e ezeket állandólag összetartani csupán az ijesztés, hódítás és a szákmányolás folytán — a végtelenségig élesztett remények által, amelyek által az orosz tábornokok s élősdi hivatalnok-rabszolgák tartják fenn életüket? s az orosz birodalom annyi erőszakkal s rubellel megvett nemzeteinek függetlensége, szabadsága és nemzeti önállása, léte; de főleg vallásos érzülete szenved olyannyira égbekiáltó fűdalmakat?

Hát nem gondol a cár szibériai száműzöttjeinek mérhetetlen szenvedéseire? s nem-e érzi ennek consequentiáit saját üldöztetésében: annyi letiprott számtalan egyéni, nemzeti és vallásbeli egész életek megsemmisítése miatt?

És az örökké nyughatatlan franciák! nem érzik-e már a kijózanodás szükségét? hogy t. i. visszatérjenek atyáik politikájához s erkölcsükhöz, melyek által ők az első nemzetek niveaujára emelkedtek már egyszer?

Valóban nem . . . Ők, ez idő szerint, az oroszok társaságában vélik megállapítani jövőjük et.

S lehet-e ezt egy nagy cadáver társaságában megalapítani? gondolják ezt meg jól a mai republikánus franciák, s aztán gyorsan cselekedjenek: mert nem a mai kis napoleonok — a mai Greyc, Ferryk, Clemenceau-k teremték meg a mai Franciaországot, hanem ezek vallásos ősei, s az ezek által fenntartott monarchiai intézmények, melyek ellen — ha tovább is élni akar — hiába is küzd — a mai Franciaország.

Antonovits József.

Hírek.

Vasúti hidat Gombosnak! Vezéreikünk eszméjét oly fontosnak tartjuk, hogy a kisebb türelmű olvasókat itt kivonatoljuk is tájékozunk annak lényege felől. — Az északi polgárság f. hó 6-án tartott népes gyűléséből indokolt kérelmet intézett a kormányhoz a tervben levő vasúti hidnak Gombosnál történendő építése tárgyában. Eszék derék polgársága ezzel kiemelte elismerését, mert kezdeményezése által jó példát adott nekünk bácskaiaknak. Vajon Szabadkának s főleg Zombornak nincsen-e ép nyíró érdekében a gombosi hidat sürgetni mint Eszéknek? Az esetleges bajai hid csak a fumei vonalat szaporítaná egy feleslegessel; mert hisz Fiumével eléggé van összekötve az ország központja. Míg a gombosi hid Boszniával s az egész Balkánfélszigettel hozna bennünket közelebb, úgy hadászati mint kereskedelmi tekintetben. Ezen utóbbi érdekek hangsúlyozása és előmozdítása igen jól állana a bácskai kereskedő osztálynak, de másoknak is, kiknek Bácsmegeye jövője szíven fekszik. Önmagunk iránti kötelességünknek tesszük eleget, midőn ezen irányban megmozdulunk. Ha másképp történik is a döntő elhatározás: legalább megtegyük a magunkét.

Színházi részvényeseknek. Zombor város közönsége, mint a színház tulajdonosa, a részvényeket a szerződés szerűleg megállapított féláron, vagyis darabját 25 forinttal, november 10-étől, december 1-ig beváltja. A részvényekkel fölszerelt tulajdonosok a délelőtti hivatalos órák alatt jelentkezzenek a házipénztárnál.

Személyi hír. Paresetich Félix, Ujvidék és Baja városok főispánja, f. hó 7-én Bajára érkezett, hol több napot fog hivatalos ügyek elintézésével tölteni.

Megerősítés. Appel Ede zentai plébánost, a biboros Érsek állásában megerősítette.

Megerősítés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter, Mittelmann Sándor újvidéki állami ipar- és középkereskedelmi iskolai rendes tanárt, jelen állásában végleg megerősítette.

Kinevezés. A szabadkai kir. törvényszék elnöke, Balogh Lajost a vezetése alatti kir. törvényszékhez díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

Személyi hír. Győrffy Gyula, országgyűlési képviselő, Olay Lajos bácsalmási országgy. képviselő veje, lakását a fővárosból Szabadkára tette át, hol ügyvédi irodát nyit.

Az ágost. evang. híveknek tudomásul adatik, hogy november 13-án délelőtt 10 órakor ez a célra kibérelt helyiségben istentisztelet fog tartatni, melyre a tisztelt hívek ezennel meghívottnak. Korossy Emil, ág. ev. lelkes. Gallé Emil, egyházi felügyelő.

Gálván Schröder György plébános szerdán tartotta installációját. Az installáló tisztjét Láng Márton esataaljai espere-plébános végezte.

Áthelyezés. Czettler János, a helybeli vasúti állomás főnöke, Eszékre helyeztetett át. Hogy az áthelyezett főnök társadalmi körökben mily népszerűségnek örvendett, bizonyíthatja az is, hogy ittmáradás érdekében helybeli tekintélyes polgárok számos sürögny-kérényt menesztettek az illető miniszteriumhoz.

„Orient“ ez a címe egy külai új lapnak, mely „Organ für Litteratur, Kunst, Gewerbe und Landwirthschaft“ akar lenni. Sok szerenés!

Esküvő. Masić László, es. és kir. 23. gyalogezredbeli százados, tegnap délelőtt 9 órakor vette oltárhoz a kedves Bikár Zsófia kisasszonyt, öz. Bikár Jaszitna leányát.

Pályázat. A szabadkai kir. törvényszéknel és a bajai járásbírósnál joggyakornoki állás van üresedésben.

Viszonzalás. „A megyénk multjából“ című multkorai cikke szerzője ezeket véli a „Bácska“ november 4-iki számában megjelent reflexziókra megjegyezhetni: „A german“ szó helyett indogerman kell értenünk, s véletlen folytán maradt el az „indo“ szótag; hogy a kelták nem german törzs, hanem az indogerman, vagy ariai törzs egy külön tagja, s az itálok és germanok között foglalnak helyet, szépen kimutatták a germanisták (Schleier, Brandes stb.) nálunk pedig Hunfalvy Ethnografiájában elég világosan szólóruk. — Ő sem tartja a keltákat Bácska legrégebb lakóinak; hanem történeti adatok róluk emlékeznek meg legelőször világosan; előtűnik szkitákat emlegetnek, de ezek már a történelem előtti korban (Bácskára névze) éltek, tehát róluk **történetileg** nem lehet szó; hiszen Bácska bronekorszaka s még a vaskor eleje is az oskorhoz tartozik! Valjon metanazsa-szarmata sírletekkel van-e dolgunk, csak „hipotetice“, „hozzávetőleg“ mondogattuk; hisz az egész, mint Hampel József ur nekünk írja „érdekes fejtegetés“, a mihez hozzátesszük, hogy esakis ennyi s nem több. Dudás ur megjegyzéseit tehát tárgytalanoknak tekintjük s bővebb megcáfolásukat feleslegesnek tartjuk.

Eljegyzés. Goron János, aradi adóhivatali számtiszt, jegyet váltott helyben Prokopp Józsa kisasszonnyal, öz. Prokopp Györgyné szép és kedves leányával.

A régi tizforintosok kicserélése. Az osztrák-magyar bank 1880. évi december 24-ikéről kelt hirdetésnyelével a forgalomból kivont 1863. január 15-iki keltű 10 osztr. ért. forintos bankjegyeket, most már csak 1887. évi december 31-ig fogadják el a bécsi és budapesti két főintézetnél kicserélés végett. A mellékin-tézeteknél az ily bankjegyeket csak az osztrák-magyar bank főtanácsának engedélyével cserélik ki. Ez évi december 31-dike után az 1863. január 15-ikéről kelt 10 o. é. forintos bankjegyeket az osztrák-magyar bank többé sem be nem váltja, sem ki nem cseréli.

Esküvő. Poznanovits Bránkó, északi g. k. segédlelkész, tegnap csütörtökön esküdött meg Popovics Dóme szállító polgártársunk mostoha leányával, Lugu-merszky Milica kisasszonnyal.

Vörös kakas. Baján e hó 4-én este 7 óra tájban Matasics Menyhértnek a tigris utcában fekvő háza kigyulladt s csakhamar a lángok martaléka lett. Másnap reggeli 6-7 óra közt ugyancsak abban az utcában öz. Hochoffer Józsefné háza gyulladt ki s égett le; mindkét tüzesetnél a gyors és önfeláldozó mentési munkálatoknak lehet köszönni, hogy a tűz lokalizáltatott s tovább nem terjedt. Mindkét esetben a szándékos gyújtogatásnak ténye látszik fenforogni.

Esküvő. Kulán f. évi november hó 8-án d. u. a r. kath. templomban ment végbe díszes ünneppel Payerle Julia újból férj. Roekenstein Györgyné asszonnyal kedves leányának esküvője, Gerber Károly sörház-bérlőtársal Ó-Becséről.

A Horváth-Miloszávyevics sajtópör. Horváth Mór szabadkai országgyűlési képviselőnek, Miloszávyevics Milán szabadkai ügyvéd ellen indított sajtópörében, a budapesti esküdtszék előtt e hó 10-re kitűzött tárgyalás bizonytalan időre elhalasztott. A szabadkai városi képviselőtestület választásánál Horváth Mór volt a választási elnök, kinek elnöki működését Miloszávyevics a helyi lapok egyikében élesen megtagadta. Minthogy időközben Szabadkán, a képviselőtestület választásánál eljár néhány közeg ellen fegyelmi és büntügyi vizsgálatot indítottak, hamisított szavazatlapok állítólagos becsapódása miatt, a budapesti sajtóbírósa a sajtópörrel részben összefüggő vizsgálati ügyek befejezte előtt, azt egyelőre elbíráltatónak nem tartotta, és ezért a már kitűzött tárgyalást elhalasztotta.

Hymen. Huck Ede, zongora-hangoló, jegyet váltott Hódásghon, a kedves Brandecker Teréz kisasszonnyal.

A negyedik korosztály. A m. kir. honvédelmi miniszter a törvényhatóságokhoz intézett leiratában valószínűnek jelezi az szükségét, hogy a negyedik korosztály is be fog hivatali némely hadkiegészítési kerületben. Vármegyénknek mind a két ezrede, a 6-ik és 23-ik egyformán részesül ezen restelni való kinttítésben. Pedig ha a mi viszonyaink között nem fejlődhetik kellő katonává a legény, akkor a szegény felső vármegyékben nem négy, hanem nyolc korosztályra lehetne szükség. Nyilván nem is az emberanyagban, hanem, mint például tavál Szabadkán is, más körülményekben kell keresni a magyarázatot.

Halálozás. Bunyi Lajos földbirtokos, Bunyi Károly, vár. bizottsági tag fia, tegnap éjjel hosszas és kínos betegség után, élete 37-ik évében elhunyt. A család által a következő gyászjelentés adatott ki: Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk rokonaink- és ismerőseinkkel, hogy fiunk, férjem, atyánk, testvérem és sógorom Bunyi Lajos folyó évi november hó 9-én éjjeli 10 órakor, hosszas szenvedés után, életének 37-ik évében jobblétre szenderült. A boldogultnak hült tetemei 1887. évi november hó 11-én délután 4 órakor fognak be-szenteltetni s a szent Rókus-sírkertben a családi sírboltba örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő szent mise-áldozat pedig folyó évi november hó 12-én reggeli 9 órakor fog a rom. kath. szentegyházban lelke üdvéért az Úrnak bemutatni. Zomborban, 1887. évi november hó 10-én. Béke porai felett! Bunyi Károly, atya. Bunyi Károlyné szül. Titkovits Anna, anya. Bunyi Lajosné szül. Ivankovics Janka, neje. Bunyi Gyula, Bunyi Ida, gyermekei. Bunyi Berta férj. Pocsay Sándorné, nővére. Pocsay Sándor, sógora. Pocsay Ilonka, Pocsay Dezső, Pocsay Margit, Pocsay Mariska, Pocsay Béla, testvér gyermekei.

A pápa jubileuma. Mintán megyénk összes r. kath. lakossága feszült figyelemmel és odaadással kíséri a pápa jubileumának minden mozzanatát, nem tartjuk fölöslegesnek a jubileum alkalmából rendezendő program közlését is. A program a „Moniteur de Rome“ szerint a következő: A pápa december 31-én fogadja a jubileumot rendezendő nemzetközi bizottságok küldöttségét, január 1-én ünnepi misét mond, január 2-án a San Lorenzo székesegyházban előadják az irodalom legkiválóbb képviselői által a jubileumról irt költeményeket és beszédek. Január 3., 4. és 5-én a pápa az olasz és idegen zarándokokat fogadja. Január 6-án a pápa a bibornokok, a diplomaták stb. kíséretében a jubileumi kiállítást nyitja meg. Vasárnapon, vizkeszt napján, többek szenté avattatnak, a rá következő vasárnapon pedig többet boldoggá avatnak.

Hymen. Krizmanits Imre, f. hó 5-én váltott jegyet, Andráska Alajos helybeli jómódú és derék polgártársunk, kedves és művelt leányával, Etelka kisasszonnyal.

Véres verekedés. Baján Módrits József ottani bunyevác ifjút pajtásai, Csapláros István és Csapláros Ferenc, f. hó 6-án este 8 óra tájban oly brutális módon megverték, hogy az súlyos sérülései következtében még azon éjjel 1 órakor meghalt. A gyászos következményű verekedésre állítólag Módrits helytelen magaviselete szolgáltatott okot, ki egy leányt, mivel ez a tőle ajándékul kapott dörömbön játszani nem akart, tetteleg bántalmazott. A tettesek nyomban letartóztatottak, s ellenük, ugy-általok büntérőszéssel váltott társaik ellen a bünvádi vizsgálat folyamatba tétett.

Halálozás. Dudás István, ügyvédi írnök, tegnap délen elhunyt.

Baja város törvényhatósága tegnap tartotta rendes közgyűlését, mely alkalommal Drescher Ede polgármester több rendbeli alkotásokra nézve javaslatot terjesztett a közgyűlés elé, oly értelemben, hogy a Sugovicia holt ágának újra folyóvá tételére nézve szükséges szabályozási költségek 22,000 frt, egy létesítendő s a mai kor követelményeinek megfelelő árúház költségei 8000 frt, az alsóvárosi iskola költségei 17,000 frt, a belvárosi iskola és a színháztelekkel együtt 89,000 frt, a Tóth Kálmán-szobor költségei 12,000 frt, összesen 148,000 forintra rúgnának ama kiadások, melyek mellett ő a célba vett fontos alkotásokat keresztülvite-
tőknek találja.

Hymen. Seulty Ferenc, kulai kerületi főszolgabírósi szolgabíró f. évi október 29-én vette oltár-hoz Parabutony Szalay Eszike kisasszonyt, Szalay Károly, volt vármegyei főszámvévo kedves és szelleműs leányát. A násznagyi tisztet Korbai Károly kulai ügyvéd és Schick Mátyás főszolgabíró urak viselték.

Az egyenes adóknak 1888-ra, illetve az 1888-86. évekre vonatkozó kivetésének eszközése tárgyában a pénzügyminiszterium körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, a melyből jónak látjuk a következőket közölni kivonatlag: 1. A f. 1887. évben eszközölt házadókietés egy a házostály, mint a házber-

adót illetően három év tartamára bírván érvénynyel, oly épületek után, a melyeknek házberjövédelmet az 1886. évben már bevallották, ezuttal a házberjövédelmet újra bevallani nem szükséges. Bevallás tehát csak oly épületekre nézve nyújtandó be, a melyek 1887. óta épületek, lakható állapotba helyeztetettek és házberjövédelmük eddig még be nem jelentetett. E vallomások benyújtási határideje 1887-ben november 15-30-dika. — 2. A III. osztályu keresetadóknak 1887-ben eszközölt kivétele, három évre bírván érvénynyel, mindazok, a kik a folyó évben ez adóval megrovattak, újabb vallomást adni nem kötelesek, ellenben mindazok, a kiknek fizete vagy hasonhajtó foglalkozása e három évi kivétési időszak alatt keletkezett, köteles az erre vonatkozó vallomást benyújtani. Bevallási határidő 1888. január 15-ig. — 3. Az 1888. január 31-ig bevallandók a föld- és házirtokot terhelő s kamatokkal együtt bekebelezett adóssági kölcsönök és kamataik. — A véd-, illetve hadmentességi díjkötelesek 1888. február havában tartoznak bevallásukat előterjeszteni. 5. Az 1888. évi márc. 15-31. közötti időben vallandók be a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek adója alá eső jövedelmek. — 6. A hitelüzlettel foglalkozó pénzintézetek kötelesek a) a kifizetett kamatok összegét márc. jan., szept. és december havának utolsó napján: a tökécsített kamatok összegét jan. és június utolsó napján a kir. adóhivatalnak kimutatni. — 7. Az 1888. év június havában benyújtandók a) a vadászatra használható löfegyverekre vonatkozó bejelentések az I. fokú közigazgatási hatóság főnökénél. — A bevallást elmulasztók a kir. adófelügyelőségek által a bevallás beadására 8 napi határidő kitűzése mellett oly megjegyzéssel hívandó föl újra, hogy ellenkező esetben adójuk hivatalból fog megállapítani.

Irodalom.

Gelléri Mór ismert iparbarát, „Iparosok Évkönyve és Naptára“ címén igen célszerű naptárt adott ki, melyben az olvasó együtt talál mindent, ami őt a törvények és rendeletek iránt tájékozta. Ár 50 kr és a Pallas nyomdai részvénytársaságnál, vagy bármely könyvárusnál megrendelhető.

Előfizetési fölhívás az „Anyósok Könyve“ című illusztrált humorisztikus műre. Irta: Sirisaka Andor. Van szerencsém köztudomásra hozni, melyre egy jó csomó anyós-élet, melyek a hazai és külföldi, képes és nem képes, napi és heti lapokban, havi folyóiratokban eddig elszórtan megjelentek — s azon kívül több eredeti hasonló tárgy elműségeit összegyűjtöttem s mindezt az igen tisztelt olvasóközönség nem kis mulattatására könyvalakban kiadom. Művem megírásánál nagy segítségemre voltak — néhány fővárosi jeles írón kívül — Feiler Mihály, Haksch Lajos, Lenkei Lajos és Várady Ferenc pécsi hírlapszerkesztők, Rónaky Kálmán, ... és még többen, kik közel egy tuat kisebb-nagyobb fréfás anyós-beszélyke-félt becsajítottak rendelkezésemre. Az „Anyósok Könyve“ben lesz ezen kívül körülbelül 200 anyós-adoma s mintegy 300 velős szellemzika: bölesmondások, gondolatok, hasznos tudnivalók, jó tanácsok, átkok és szitkozódások, kérdések és feleletek, tövisek, csalánok, boldogbimbók, csodabogarak, röppentyűk, kartácsok, bombák, torpedók, frissítők, kedélyeskedések, nyájaskodások, csipkedések, tromfok, forgácsok, szilánkok, eszmetörődékek, apróságok, vegyesek, egyvelegek, különféle, — egész halmaza lesz e műben szép rendben összefoglalva és rendeltlenül szétdobálva; az elsőtől az utolsóig mind-mind az — anyósokról. Szóval e könyv tartalma teljesen hű tükre lesz az anyósoknak s azt nagy élvezettel olvashatja mindenki, a házasulandó és nős ember egyaránt. Az „Anyósok Könyve“ az előfizetési fölhívással azonos papíron, igen izléses kiállításban 8-10 ivnyi (128-160 oldal) terjedelmű fog megjelenni, gazdagon illusztrálva a „Veréb Jankó“ pécsi élelap képeivel s számos hazai művész által készített rajzzal. Közel száz díszes kép lesz benne. A mű december elején fog napvilágot látni s a t. előfizetőknek átadatni, illetve bérmentve elküldetni. Előfizetési ára egy forint, mely összeg — vidékről legelőszőrűben postautalványon — minél előbb, de legkésőbb november 30-káig szerző-kiadó címére küldendő be. Előfizetéseket elfogadnak még: Domján I., Engel Lajos és Valentin Károly fia helybeli könyvkereskedők, ugyszintén Taizs József könyvnyomdája és az összes hazai postahivatalok. Pécsen, 1887. november 2-án. Tisztelettel Sirisaka Andor. (V. ker. Ágoston-tér.)

Színház.

Kedden, november 8-án egy újdonság, Feuillet Octav társadalmi színműve, „Chamillac“ adatott.

Chamillac, a darab hőse ifjúkori meggondolatlan-ságból olyan botlást követ el, mely közönségesen erkölcsi halált szokott maga után vonni. A botlásról esupán egy embernek, La Bartherie-nek van tudomása, aki akkor a fiatal Chamillac hadnagynak ezredese volt. Az ezredes, tekintettel ama baráti viszonyra, melyben Chamillac atyjával volt, nem fedi fel a botlást, sőt a fiatal hadnagynak utat s módot nyújt, hogy elkerültesse cselekményéért maga szabjon magára vezeklést s oly életet folytasson, melyben neves cselekedetek árán a régi büntől megtisztuljon. Idő multával, midőn Chamillacot már mindenki csak mint ritka erényű, jótékony embert ismeri, a véletlen La Bartherie leányával, Jeanneval hozza össze, egymásba szeretnek, a férfiú kizdemét megtisztuló győzelem követi, az atya Chamillacot teljesen rehabilitálnak ismeri el s neki adja lányát.

A darab, amint látjuk, azon kérdést oldja meg, hogy egy megbottolt férfi rehabilitálható-e? A feltett kérdést oly szellemmel oldja meg, hogy a közönség valóban ritka élvezetben részesül előadása alkalmával. A színművet igen sok mulatságos epizód és szellemes párbeszéd fűszerezi.

A címszerepben Rakodczay igazi melegséggel tárta elénk a megjobbulás útjára tért férfit. Andrassy (La Bartherie) szép rutinját és rokonszenves egyéniségét teljes érvényre emelte. Fehérváry epizód jelenetében nagy derűségre hangolta a közönséget. Dombayné, mint Ledieu Sophie és Angyal Ilka, mint Jeanne, teljes mértékben megérdemelték a zajos tetszésnyilatkozatokat.

Szerdán, Szigeti József régi jó népszínműve a „Vén bakancsos és fia a huszár“ adatott. E népszínmű törtélmetszett alakjait látva, önkénytelenül előnt bennünket a szomorúság a felett, hogy az újabb

író nemzedék ilyen nem tud írni, hanem holmi „Szökött asszony”-féle selejtes tákolmányokkal mulattatják a publikumot.

Az előadás fénypontja Andrassy vén bakanososa volt, aki ez alakításával egy újabb babért fűzött érdemeinek koszorújába. Andrassyról egy ízben azt mondtuk, hogy ő egyike a társulat legteljesebb művészeinek; ez állításunkat a mai előadás után nemcsak megerősíthetjük, de megdoldhatjuk azzal, hogy e szerepkörben nem igen járt hasonló rutinizált színész társulatunkon. — Rakodczay, mint Veres csapló, sokoldalúságának adta fényes bizonyítékát. Dicsérelt kell megemlékeznünk Dombayné, Fehérváry, Némethy Gizella, Mihálka és Csigéről. Altalában az előadás igen jól ment, a kis számú közönség a legjobb hangulatban távozott a színházból.

Hétfőn, f. hó 14-én társulatunk kedves komikusának, Fehérvárynak lesz jutalomjátéka, mely alkalommal egy mulatságos bohózat „Egy magyar huszár kapitány Bésben” (Ihr Corporal) kerül színre. Előre is felhívjuk a közönség figyelmét kedvelt művésztünk e jutalomjátékára.

Hallomásunk szerint az egész idény alatt csak 3—4 jutalomjáték lesz és pedig, hogy a bérlők meg ne legyenek rövidtve, mindég hétfői napon.

Bérlő **VÁROSI SZÍNHÁZ.** 21. szám.
Zombor, 1887. évi november 12-én szombaton

MIKADÓ VAGY TITIPU VÁROSA.

Bohózatos japáni operette 2 felvonásban. Írta: W. S. Gilbert. Angolul fordította: Bók sy Jen. Zenéjét szerzte: Arthur Sullivan. — Az összes japáni férfi jelmezeket népszínházi minták szerint készítette: Bakoni főruhátáros. A női jelmezek Stauer Róza műhelyében készültek. — A díszleteket festette: Steiner László helybéli festő. A hajnán-kák Mikado színházi fodrász készítményei. — (Rendező: Mihálka. Karagy: Graspint'er.)

SZEMÉLYZET:

A japáni Mikadó	—	—	Mihálka.
Nanki-Poo, a fia, vándorénekesnek átöltözve, szerelmes Jam-Jumba	—	—	Kövi.
Koko lord, legfőbb hölgy Titipuban	—	—	Andrassy.
Pooh-Bah lord, legfőbb minden egyéb	—	—	Fehérváry.
Piseh-Tasch, egy előkelő lord	—	—	Csige.
Jam-Jum	—	—	Némethy Gizella.
Pim-Sing	három testvér, Koko gyámleányai	—	Angyal Hus.
Prep-Bo	—	—	Láng Hon.
Karisha, előkelő hölgy, szerelmes Nanki-Pooba	—	—	Mátray Margit.
Tsching-Tsching	—	—	Báthory.
Lon-Lop	—	—	Moray.
Vai-Vai	japáni férfiak	—	Falvi.
Szip-Szip	—	—	Palotay.
Kris-Rix	—	—	Juhász.
Szindi	—	—	Szöllősy Hermin.
Kika	—	—	Fehérváry Mari.
Panki	japáni leányok	—	Benkó Ida.
Sin-Qing	—	—	Báthoryné.
Mili-Tsizi	—	—	Gáli Gizella.
Juj-Tuj	—	—	Béressy Mari.

Japáni ifjak és leányok.

Kezdete 7, vége 9 és fél óra előtt.

A közönség köréből.

Uj-Verbász, 1887. nov. 9.

Igen tisztelt Szerkesztő úr!

Mintán Uj-Verbász az ideai összeíró községi bizottság: élén a másodjegyzővel, tekintetes Krobb Pál ural azon eselédet is fölvette mint kereseti adókötelet, ki még életének 16-ik évét be nem töltötte (nálam felvett egy 13 éves szolgát), és miután ez ellen tett felszólításomra a fennevezett másodjegyző ur egy miniszteri rendeletre hivatkozott, mely a keresetiadó első osztályáról szóló törvényt akként magyarázná, hogy „minden eseléd, tekintet nélkül az ő éveire”, adóköteles volna, és miután végre erre nézve sem a főjegyző, sem a bíró, kellő felvilágosítást adni képesek nem voltak: hivatkozva a fenálló törvény azon §-ára mely minden gyermeket, aki még 16 éves nincs, az adómentesek közé számít, miniszteri rendeletrel, mely ezt az általánosságot korlátozná, nem tudván semmit: bátorodom Tekintetességedet alázatosan felkérni, méltóztatnék nyilvánosan, becses lapjában, nemcsak nekem, hanem minden érdeklődőnek a kellő felvilágosítást nyújtani.

T. R.
Az aljegyző úrnak nincs igaza; mert az 1875. évi XXIX. t. c. 5. §-ának a) pontja azt mondja: „I. oszt. kereseti adó alá nem tartoznak, akik élték 16-ik évét be nem töltötték.” Az állítólagos miniszteri rendelet mi is szeretnők megismerni.)

HAKÉT.

Írta: Kajakabusz.

Ne gondolja a nyájas vagy nyájatlan olvasó, hogy valami barnára pörkölt arcu, fehér turbános, basis evő derisról fogok szólni; nem is a japáni császár bolhántévaló bűvésze rejlik a fennebbi cím alatt; sőt az aleppói törökmegegyfapapaszternyező társulat elnökét sines szándékom lerajzolni. Sokkal közelebbi, ismerősebb alakokkal lesz dolgunk. — Ismerősebb, mert mindennap belejök botlunk, vagy belénk botlanak, velök együtt húzzak az ígát, emeljék a terhet, mely Krisztus urunk mondásával ellenkezőleg „nem könnyű és nem gyönyörűsége.”

Hosóm azon becsületos, törekvő néposztályból eredt, melyről a régi „kistükör” azt mondta, hogy: „terhes munkájának él jövendelmével.” — Vegyes házból származott. Az anyja egy vorarlbergi paruplicsinálónak a leánya, az apja meg liptómegeyi sajtgyűrő volt. Nem is Hakétnak, hanem Csipesák Mátyásnak hívták. E sorok írójának gyakran büszkeséggel beszélte el Matyi, hogy milyen jeles családból való ő, az anyja délyugoti, az apja északkeleti Európából, hogy ő anyai ágon az egész Tirolországgal rokon. Mikor megszállta valamelyes poetai lendület, akkor elábrándozott, hogy ha anyai rokonait meg látogatni, milyen nem földi gyönyör lesz az: bejárni Sveic regényes vidékeit, hallgatni a Bóden tó habjainak loesogását, sőt esónakázni rajta. . . Oh ő oda minden biznnyal ki fog menni, hogy megörülnek neki a rokonok! . . . E sorok írója olyankor mindig figyelmeztette: vigyázz Matyi, mert arrafelé Kufstein utba esik! . . . Hanem hát sietek az olvasót megszorítani azzal, hogy ez az utazás sohasem valósult meg.

Hogy miként került közénk az iskolába: annak igen tragikus története van. Az apja, mint afféle sajttal művészködő egyén, lehordta szépséges gyártmányait az

alföldre. — Oh be gyönyörűek voltak! Némelyik zöld, mint az ablakfüggöny; másik remegő, kék színű, aminő a színész, mikor jutalomjátéka van, ismét másik olyan viaszárgába játszó, patyolat finomságu, átlátszó, mint egy némely talányfejtető szende kisasszony, aki a galamb árnyékával lakik jól s desztillált holdsgarat iszik rá. Kapva kapták ezen kárpáti zamatu sajtókat.

Hát egyszer elhozta az öreg Csipesák magával Matyit is. Az alföldön éppen dinnye-szezon volt. Az öreg sajtgyűrő nem olvasta soha dr. Weszelovszky Károly egészségügyi tanácsos „Józan tanácsait a táplálkozást illetőleg.” — Keményen jóllakott sárga dinnyével, aztán írótt rá, de sokat, „azán — no hisz ugy volt” mondja Arany János „Szondi”-jában — lemondott örökre a sajtesinálásról. Meghalt biz az tökéletesen. Szegény kis Matyi afféle gondolatokkal, mint egy borjú, t. i. semmiféle gondolatok állt a koporsó mellett s hamisítatlan gyermeki keserűséggel sirt. Hanem hát sokszor van az ugy, hogy az embert az apja koporsója mellett éri a legnagyobb szerencse. Így történt Matyival is. Valami jószívű uri ember pártját fogta, felfogadta s járattat iskolába. S miután az anyja odafenn Liptóban értesült az idelelen történt katasztrófáról — az anyai érzés nem valami erősen háborgatván őt — visszatért a Bóden tó partjára harisnyát kötni, meg paruplit csinálni. Így maradt Matyi a mi fiunk s így került közénk az iskolába. Az ő közöttünk való iskolázatásának eme genesisét persze nem mindenki tudta, hanem e sorok írójának szerencséje volt bensőbb viszonyban állani az internált ifjával s ehoná gyakra keblének titkait, multja éve maradt emlékeit, ábrándjait, hogy ha anyai rokonait látogatni meg Sveic regényes vidékein a Bóden tó mellett sat. sat.

Nőt, növekedett a fájánál szokásos nagymérvű arányokban. Mert azok legnagyobb része, ha életében egyszer sem lakik is jól, olyan hosszúra nő, mint a jegegyefa. Csak hogy aztán olyan is, mint a jegegyefa, melynek tudvalevőleg sem virága, sem gyümölcse nincs. Nagyobb korában a vegyes házból való származásnál fogva a kétéle nemzeti typus mindinkább kifejezésre jutott benne. Tót butaságba ojtott német heneccésszel volt szaturálva. — Jó tanuló sohasem volt, hanem a német nagyképszerűség, üres nyegleség s rendkívül hosszú termete által mégis úgy kivált a többiek közül, mint p. o. a serdülő tiszta buza közül a pipacs. Ő volt a kollegium dandija. Mindig olyan nemzetközi kockás ruhát viselt, amelyen bátran lehetett volna sakkozni. Keményített nyakkendőjének két vége két-két deciméternyire állott a nyakától, úgy hogy valami kőzsa veréb ráülhetett volna azon hitben, hogy száraz fa ága.

Hanem az ő önmagával való német túlteltesége esuful megszégyenült, dandiskodása véget ért, iskolai pályája — legalább mi közöttünk — lehetetlenné vált egy malőr következtében. A matematikát a felső gimnáziumban valami rinocerosba ojtott egyén tanította, akin és akiben nem volt egyéb emberi, mint az alakja. Erzése semmi, mintha higany lett volna az ereiben. Nem szerette csak önmagát, nem imádtá, csak a pénzt, nem gyűlölt mást, mint aki körülte él és mozog. Olyan baziliskus szeméi voltak, hogy a tanulóknak ceruzája állásából kinézte, vajjon ki van-e dolgozva a feladott szám-példa. Olyan „haza né gyűj” kifejezésű area volt, hogy vele szemben azt is elfeledte a diák, amit apróra tudott. Hát elfelejtette szegény Matyi is, mert lehetetlen, hogy ne tudta volna.

Van a matematikában egy szabály, mely következőleg hangzik: „Ha két mennyiség egy harmadikkal egyenlő, egymással is egyenlő.” — Hiszen ez olyan kézzelfogható valami, hogy annak igazságát még a harangozó is belátja. Belátta azt Matyi is, tudta is bizonyára, hiszen még a 3-ik gimnáziumban megtanultuk, hol a szemléltető módszer nagy barátja X. professzor három szalmakalap szerepeltetésével ugy megmagyarázta, hogy még a ki nem látta is, ellihite. Hogyne tudtuk volna hát azt az infámis szabályt a „7-ikben.” Csak hogy átka az némely professzornak, hogy addig nézi bele a diákba a tudományt, míg utóljára is bennerked.

Már az magában komikus és közbámulatot keltő volt, mikor Matyi felállt a grádusban. Ugy nézett ki, mint a esőzfa a kukorica közt. Elkezdte aztán szapora módon: „Hakét . . . hak . . . ha két . . . m.” megakadt s nézett lefelé saját önjébe és nyelte a levegőt nagy falatokban. A professzor ráfordmott: „Hamar, hamar. . . Ezt sem tudja? Mit tud? Semmit? Az is kár magának.” — Matyi ismét neki fölháskodik: „Ha két . . . ha két . . . m.” — de amint fölnéz és tekintete tust kap a professzor bombaszertü tekintetéről, vége szabálynak, lélekjelenlétnek, okos beszédnek, elakad s mintha az volna kötelessége, rettentően rajta van, hogy jobb kezével balkarjájáról a kabátot lecipálja. Ekkor már némenemü gazdálisan kuncogások kezdtek hallatszani a teremben s a nevetésre való nagy hajlandóság félreismerhetlenül nyilvánult.

Matyi nagyot lélegzett, mintha versenyszáson volna s még egyszer belé fogott, azonban a professzor szemével — melyel képes lenézni a zindelyt a háztétől, mely szüntelen forog, mint a esőplőgépben a regulátor — szinte rákönyökölt a szegény diákra. Izzadt, meg fázott is egyszerre. „Ha két . . . ha két . . . m.” dadogás ismét s nem megy tovább. Ekkor már kipattant a vidám gondolatok dugója. Mint mikor a kántor kijövére beleszabadítja az orgona minden sippját a közönséges zajba, olyan erővel tört ki a kacagás minden oldalról, melyet bizony nem lehetett egyhamar mérsékelni. A ki tudja, mit tesz az, mikor egy egész grádus mintegy koncesszával nevet: az elbűsi, hogy azt megállítani nem könnyű munka. Olyan az, mint midőn a bevett városban a csapatoknak félóra szabad rablást engednek.

És mint az a félórát rabolt és pusztított város, olyan vagy tán még szánandóbb az a diák, kit egy egész grádus kacagása gyilkol és fojtogat. Maga a professzor is nevetett, amivel nincs kevesebb mondva, mintha valaki állítaná, hogy látott már jeges medvét, amelyik flótázott.

Matyi meg volt semmisülve. Szerette volna magát „adnyira redukálni, hogy a pad alá lehúzódhassék, de nem lehetett. Neki látnia kellett, mint kacagják rogyásig magokat az ő baklövésén azok, kiket egyszerű-mászor heneccé modorával megsértett. Hát biz ilyen bolond non putarenek megének az iskolában, hiszen olvastunk már mi a „Sus”-ról is egyebütt.

Aztán ha annyiban maradna a dolog, az még tűrheto lenne. Ki fölött ne nevettek volna egyszer-mászor ebben a komikus világban? Hiszen a nagyságos képvi-

selő urak közül is nem egy támaszt s nem is egyszer nagy derültséget, sőt kacagást, azért mégis olyan szép békességben megvannak egymással. Hja, az egészen más, ott napirendre térnek. Micsoda a meglett, öreg, nagyságos emberek derültsége ahhoz képest, mikor egy egész grádus fejével, könyökével, térdével, minden elgondolható izével kacag. Aztán ha csak egyszer kacagna! de kacag egy egész esztendőn, egy egész ifju életen át, kacag szemben, hátmögött, úton, útfélen. Nincsen olyan perzekució, mely állhatatosabban nyomában volna az embernek. Mintha arzenikumba mártott gombostűvel szurkálnának valakit és pedig minden oldalról és pedig szüntelenül. Aztán az ellen nincs orvosság, előle nincs menekvés, mint az árnyéka vele jár az emberrel a velök oszlásáig ható grny.

Már nemcsak az osztálytársak, hanem a konjugisták is újjal mutattak rá az utcán: „Ahun meggy Hakét” „az a Hakét ni, az a tarka ruhás.” Aztán megtiltani sem lehet az ilyest az iskolai hatóságának. No iszen, az kéne még! Semmiféle büntető törvénykönyvben nincs az ellen paragrafus.

S persze, hogy meg tudják a civések is. Olyan kis városban hogyne? Milyen órcával állítson aztán a diák Micieke vagy Jucika eleibe. Hátha azok a mazsolás, loesogó ajkak is azzal fogadják: „Nos Hakét ur, hát maga, aki legjobban táncolja a valeort az első évesek közt, olyan kérdésnél is felakad, a melyet bizonyára a Mancsi szolgáló is megfjéne!” Nem, nem lehet előbb kértülni. Ilyen fiaskóval egy érzelmes 7-ik osztálybeli diák lehetetlenné teszi magát. Egy ily örökkéig vele járó grnyt nem szivelhet el.

Hát bizon nem szívelte azt el „Hakét” sem. E sorok írójának gyakran keservesen panaszkodott, hogy már nem mer az utcán járni, a kollegium felé meg éppen nem mer közelíteni. Tönkre van téve. Ő öngyilkos lesz. Megöli a professzort, azután saját magát, azután az egész grádust.

— No, a két előbbi felettébb való ostobaság, az utóbbi lehetetlen.

— Vagy elmegeyek az én hazámba.

— Liptóba?

— Ah nem barátoskám, kimegyek Vorarlbergbe, az én kedves rokonaim közé. Ott fogok élni, ott, hol égig ér a hegy (sohase látta), illatot lehel a völgy, apró esermelyek esőkolgatnak tarka virágokat (meghatotta a poetai lendület). Majd a Bóden tó szöke fodrain csolnakázom az este hűsiben. Fogom magam képezni, tanulni fogok, híres ember leszek. Lesz belőlem Fürst Walter, tapsolni fog nekem Európa. Itt hagyom e rongy iskolát, mely nem becsüli meg növendékeit. Majd megemelegetek, majd visszahívhatok még. Majd büszkékk lennétek még rám!

— No lám, ez már sokkal okosabb, mint annyi ártatlan életet kioltani. Az nem is mulhatlanul szükséges, hogy annyira menj, csak a szomszéd városi gimnáziumba lépj be s senkisé megfogja neked mondani, hogy . . .

— Jaj, ki ne ejtsd azt a szót barátoskám. Ugy érzem magam, mikor hallom, mintha ezer millió hangya mászkálna testemen.

— Vagy állj be preparandistának. Három év alatt célhoz érsz, önálló ember lehetsz.

— Ah, mit gondolsz, én preparandista? hát minek nézess te engemet? Nem, azért sem. Boszut állók, elhagyom az egész országot, hadd emlegessenek meg. Majd visszahívhatok még! . . .

— No, légy bizon, hogy megemelegetünk, csak egyszer Fürst Walter legyen belőled.

Szegény Matyi ezek után egy elveszett, mintha ágyúból lötték volna ki. Se hire, se hama. Nem bírta elsarkadni a folytonos szakatúrát. Fojtogatott hiúsága sarkalta őt innen el messze, messze, hol a Bóden tó stb. stb.

Már-már azt hitte e sorok írója, hogy Mátyás amilyen kalandos természetű s amennyire meg van áldva lábakkal, nyakába vette a világot s azóta Vorarlbergben lön büszkesége kedves rokonainak s iparkodik, hogy Fürst Walterre legyen.

Hát egyszer azonban hire jön, hogy egy bodrogközi uraságnál nevelő s annak gyenge eseményeit tanítja betűzni. Sőt hire jön egyebeknek is. Példának okáért, hogy Matyi erősen intim viszonyban van a szobaleánnyal (azok az akasztófára való legatúsok mind elviszik az ilyen híreket), hogy az uraság nem jó szemmel nézi a nevelő urnak felöltötte körül való forgolódását, mert a gyermek lát, eszmélkedik, aztán a példa, a moralitás, az ártatlan gyermeki kedély stb. stb. Egyszer, mikor éppen erős dorogatoriumra készült az uraság a nevelő ellen pedagógiai, pszichológiai s más elgondolható irányban: akkor veszi észre, hogy az a saját leányával elszökött. A gézenzug! Mindig a szobalánynak kurizált, aztán látta az ember, mégis . . .

Szerencsére az első vasuti állomásnál utólerik Jasant, aki nem is az aranygyapjat, nem is Medeat, hanem Cilikét vitte magával. S még azzal az impertinens hazugsággal akarja magát kivágni, hogy a tekintetes ur nevenapjára meglepetést tervezett a kisasszony s ahhoz valók bevasárlása végett rándulának a megye székvárosába. Léven pedig a dolog tavasz utólján s az ur nevenapja esvén karácsonykor; annál fogva nagyon elfogadható volt a meletség.

— De áldom én a ti lelketeket — vagy mit is mondott a tekintetes ur — majd megnévpapozlak én leány! Jössz haza velem. Maga pedig pernahajder úgy lépj át küszöböt többé, hogy amilyen hosszú keze, lába, olyan hosszúra fogom a kapura szegeztetni. Fogadom a két szakramentomra! No, ez elég értelmesen volt mondva. Most már csakugyan ágyúból lötték ki Matyit. Most már még a vidéken sem maradhatott, mert az a dühös Eates király — akarom mondani a tek. ur kiüldözi a vármegyéből is.

Annál fogva kód előttem, kód utánam — elparólgott. Most már csakugyan nem hallatszott róla semmi.

Az idő telt, mi mindnyáján kinőttünk abból a fickó diák korból, amelyben mindenk az hiszi magáról, hogyha külbön nem is, de mindenesetre lesz olyan ember aminő macedóniai Nagy Sándor volt.

Evek multán e sorok írója supplikálni ment. Persze, ezt laikus ember nem érti. — A supplicatio a főiskola megemberkedett növendékeinek az a nyári funkciója, mikor a diák két pár fehérruhával készült utazza félmagyarországot, felkeresi a tiszteltemeltő és tisztelre nem méltó nagytisztelű urakat s a nagyméltóságú

de kevés emberségű urakat, hogy ami pénz az állami, községi, hadmentességi, katonaszállásolási, ártermelési és más egyéb kigondolható adók kifizetése után zsebükből megmaradt, azt mint „protestáns kegyes adakozók” szolgáltassák át az alma mater részére.

... Nos, hát Nyíregyházára kerülvén e sorok írója, ott éppen akkor valami Giovanini Forbo nevű olasz művész és társulata szerzett a közönségnek előadásai által nem közönséges élvezetet... De már ezt meg kell nézni... Deszkával körülírt térségen tartott a produkció. Volt ott mindenféle hajmeresztő dolog: kések fölött való veszett ugrálás, egy szál dróton viaskodás. Valami nyolc éves leányka egy magasban kifeszített kötélre mászkált ott, ami valóságos Istenki-sértés s 25-ig kéne vágni az apját, amiért megenged neki olyanokat. Aztán fölépelt egy kicsike ló, aki olyan okos volt, hogy személynél vehető bizonyára lelkiismeretesebben számolt, mint egy végrehajtó; végül bejött egy hórihorgas alak, kardokat, réztányérokat hozva magával, meg is mutatta a kardot, hogy az csakugyan hegyes. Aztán homlokára állítá hegyével s forgott ott, mint valami szélkakas, majd réztányéért helyezett a kard tetejére s egyiket homlokára, másikat ajkára illesztve forgatta.

— Jaj, hogy az Isten akárhová tegye, suttozták az atyafiak.

— Ne féljenek, mond a másik — hiszen rinoeros bőre van annak.

— Mán úgy kell lenni.

E sorok írója pedig azon töprengött egész produkció alatt, hogy ezt a hosszú kezű s lábú alakot ugyan hol látta már, mert hogy látta: arra mérget mert volna venni. De nem jöhetett rá. Persze, komédiás ruhában az apját sem ismeri meg az ember.

Előadás után a vendéglőbe tértünk egy, két, három, nyolc pohár sör elfogyasztására. Hát amint húzódik be a művészi csapat, majd kiszaladt a számon az a gyilkos szó: Hakét. — A publikum előtt nem merem megszólítani, az embert még a vidéki színész barátsága is zsenirozza nyilvánosan, hanem mikor eltakarodott a közönség, odasompolyogtam a kompániához, kik az ő gusturális nyelvükön erősen disputáltak s megkértem a hórihorgast hogy vajon ki légyen voltaképpen?

— O Giovanini Forbo, e társulat igazgatója.

— A gutát? csakugyan? Hát aztán nem hívták valaha Csipcsák Mátyásnak?

Eleinte mereven szemembe nézett, mintha röstelené, hanem aztán művészi páthosszal ropogtatá: Serrvusz barrátoeskám, mégis diák vagy, hol jársz itt?

— Azt én illetékesebben kérdezhetném tőled, hogy hol jársz itt?

— Hja, én utazom keresztül a kontinensen a világon, ma itt, holnap 100 mérfölddel tovább.

— Én is utazom, csak hogy nem olyan gyorsan, hát mond csak, nem mentél rokonaidhoz a Bóden tó mellé?

— Ah, bach minek?

— Hát nem is akarsz már Fürst Walter lenni?

— Ah, különb vagyok nála.

— Ugy? hát tulajdonképpen mi vagy?

— Igazgatója az egyesült olasz-német társaságnak.

— Hogy jutottál e díszes állásra?

— Hja, barátoeskám a szerenese.

— Az igaz, hogy ménkü módon üldözött a szerenese az iskolában is, meg nevelő korodban is.

— Oh én arra bízok, hogy nem az iskolára, hanem nevelőségemre. Barátom a kisasszony belém szeretett, anélkül, hogy a szempillámot mozditottam volna érte, hja, minden kisasszony olyan.

— Az igaz lehet, hanem az apja csak megmozdította a szempilláját. Ugy-e?

— Ah, bagatell, nevetni való.

— Nos, hát hogy lettél igazgató?

— Barátoeskám, beálltam e társulatba, a velem született figyességem fogva csakhamar elsőrangú helyet vívtam ki magamnak s ami előre bizonyos volt: az asszony belém szeretett. Egy este hogy, hogy nem történt, midőn az ura „szélmalmot” csinált a kötélre, az egyszerre eloldódott, a szegény ember elvágódott róla s szörnyet halt. — Ez történt Grácban. Akkor én lettem igazgató, azóta jártunk Pozsonyban, Győrben s így tovább.

— Te, én azt hittem, hogy az az asszony édes anyád.

— Ah nem!

— Hát feleséged?

— Nem, — csak társigazgató.

— Hát aztán hol tettél szert a komédiási ügyességre?

— Barátom, figyelmeztettek, hogy mi művészek vagyunk s nem komédiások. Hol tettem szert? Az vele születik az emberrel, csak egy kis prakszis kell, én képes vagyok lenyelni ezt a kést a szemem láttára.

— No azt bizony ne cselekedd.

— Vagy tiz lépésről tartsd ki tenyeredet s én a kést ujjaid közt dobálom el a nélkül, hogy megsértenélek.

— No azt meg én nem cselekszem.

— Hja barátom, pompás élet ez, járok-kelek keresztül az országon. Tizenkét tagból áll társulatom. Tap-sol nekünk egész Európa (van eszében), a dícsőség, a glóár barátom!

— Hát aztán van-e mit ennetek?

Erre már felállt s akkorát lépett, mint a Homér Istenei, kik három lépéssel utazzák keresztül a világot. Van-e emi? szolt gunyosan. Mi urak vagyunk barátoeskám, tizezer forintunk van a bécsi takarékpénztárban, az a kis ló, a melyet láttál, ötezer forintot ér, olyan okos, mint egy professzor. Oh a Giovanini társulat nagyon renommirt és én vagyok az igazgatója, hát nem a szerenese jár velem, mit szólsz hozzá, hán?

— En azt mondom, hogy mégis csak jobb lett volna preparandistává lenned.

— Ha ha ha, kacagott a jongleur, tudod mit mond a ti híres költőtök, Petőfi: „Önkéntelen az ember minde-re szletik” stb. és nagy léptekkel sétálva elkezdett fittyülni valami cirkuszi löndulót.

Jót nevettem magamban. Milyen bolygó könnyelmű fiu ez a Matyi most is. Pedig hát igaza volt, szörnyen igaza volt. Ennek az embernek azóta két háza van Lin-eben, saját lovain jár és ur, én pedig most is csak a kezdet kezdetén vagyok.

Ugy kell nekem, mért nem lettem komédiás?!

A száműzött.

Hazám, te árva, szent haza
Isten legyen veled,
Határidőből eltávozik
Száműzött gyermeked;
A pere, a melytől rettegék
Olyan hamar elérkezék...
Hazám, isten veled.

Szerettelek, ah oly nagyon
Szegény... szegény hazám,
Szent ügyeidért harcolék,
Mint honfi, igazán;
De ah! a szent ügy elveszett,
S a zsarnok üldöz engemet,
Leselkednek reám.

Oh mért nem ölt meg engem is,
Mint honfi társimat,
Hogy ne érezném már tovább
E fájó kínokat;
De jaj! velem azt nem tevő:
Elűzött más népek közé,
Mint árva hontalant.

Caesar! kegyetlen zsarnok ur
Most derült még egéd,
De nem soká' fog fényleni
A nap fejed felett:
A rab lerázza láncait
És megbosszulja kínjait...
Akkor oh jaj neked!

Akkor majd én is eljövök
Azon a szent napon,
Ha addig sírba nem temet
E kínos fájdalom:
Akkor oh zsarnok jaj neked,
Én is leszámolok veled,
Tettet' megbosszulom.

Hazám, ... hazám, ... szegény hazám
Isten legyen veled,
Átlépte im határidát
Száműzött gyermeked,
De nem soká' jön az idő,
S ő hozzád újra visszajő...
Addig ... isten veled!

Klein Béla.

Naptár. November.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
11 Pént.	Márton pk.	Márton	30 Zenobius
12 Szom.	Emília	Jónás	31 Stachys
13 Vas.	B 24 Szan.	B 23 Dida	1 D 23 0 Nov.
14 Hétfő	Serapion	Levin	2 Acindyn.
15 Kedd	Lipót	Lipót	3 Aecpsym.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Lap-újdónos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

A jankováci uradalomhoz tartozó Terézhalmi majorban **800 ürméter kemény hasábfa** (akác) és **1000 ürméter lágy hasábfa** szabad kézből eladó.

Terézhalom a kisszállási vasúti állomáshoz 1 1/2 órányira fekszik. Venni szándékozóknak készségesen szolgál bővebb felvilágosítással, valamint a fa megtekintése céljából, előleges bejelentés esetén, kocsival is, alulírott Kisszálláson.

Weisz máhr Mihály

jószágfelügyelő.

A takarékos háziasszonyok szives figyelmébe!

Legfinomabb 0 liszt,

valamint egyéb lisztnemek és **legjobb házikenyér**

igen olcsó árszámítás mellett kapható

Schwartz Mór

lisztkereskedésében Zomborban,
a városbáz épületben, a könyvnyomda mellett.

4814. szám.
kig. 1887.

Pályázat.

Bács-Bodrogh megye Ó-Verbász községében az aljegyzői állás üresedésbe jövén, ennek törvényes betöltésére **1887. évi november hó 28-ik napjának délelőtti 9 óráját** (Ó-Verbász községéhez oly hozzáadással tűzöm ki, hogy a képesítésre nézve az 1883. évi I. t. c. 6-ik szakasza szolgál zsinórmértékül, melynek kimutatására és illetve a kellően felszerelt pályázati kérvényeknek alulírotthoz leendő beadására **1887. évi november hó 20-ik napját** jelölöm meg, melyen túl érkező pályázati kérvények hivatalból visszautasíthatni fognak. A javadalmazás oszt. ért. 400 forint fizetésből áll.
Kulán, 1887. november hó 2-án.

Schick Mátyás,

főszolgabíró.

Üzlethelyiség változtatás.

Van szerencsém a n. é. közön-ség becses tudomására hozni, hogy **BUTOR-RAKTÁROM**

és **KÁRPITOS MŰHELYEM**

folyó évi november hó 1-től a főutcán **Falcione-féle házba, a zombori takarékpénztárral szemben, helyeztem át.**

Szives pártfogásért esd

mély tisztelettel

ADLER A.

3-3

kárpitos és diszító.

5886. szám.
kig. 1887.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye zombori járásába kebelezett Sztanisics községben két, évi 400 firttal javadalmazott irnoki állás van üresedésben, melyre ezennel pályázat nyitattik.

Felhívtnak a pályázni óhajtók, hogy kérvényüket Bács-Bodrogh vármegye által alkotott szabályrendeletük 9. és 11. §-ai értelmében szereljék fel és azt **folyó évi november hó 30-áig** bezárólag, alulírott szolgabíróságnál benyujtsák.

Zombor, 1887. november 4-én.

Poppovics Dusán,

főszolgabíró.

2477. sz.
1887.

Tövöni-faeladás.

Az alulírott erdőhivatal irodájában **f. évi november hó 17-én délelőtti 9 órakor** megkezdődő árverésen a bezdáni, apatini, doroszlói és palánkai m. kir. erdőgondnokságokhoz tartozó vágások fájának tövöni kihasználása, felsőbb jóváhagyás fentartásával, a legtöbbet ígérőknek eladatni fog; az árverési feltételek és a vágások részletes becslése, illetőleg kikialtási ára az alulírt erdőhivatalnál és az illető erdőgondnokságoknál megtekinthetők.

Apatin, 1887. november hó 1-én.

M. kir. erdőhivatal.

2514. sz.
1887.

Erdei legelők bérbeadása.

Az alulírt adóhivatal irodájában **folyó évi november hó 18-án reggeli 9 órakor** kezdődő árverésen a bezdáni, apatini, doroszlói és palánkai erdőgondnoksághoz tartozó erdőkbeni legeltetési jog, jóváhagyás fentartása mellett, a legtöbbet ígérőknek fog bérbeadni; az árverési és szerződési feltételek és legelőtereknek részletezése és kikialtási becsára az alulírt erdőhivatalnál és az illető erdőgondnokságoknál megtekinthetők.

Apatin, 1887. évi november hó 4-én.

M. kir. erdőhivatal.